

Andrzej Krzyszkowski, Wiktor Kudra

Sowinki, gm. Mosina, woj.
poznańskie, St. 23A, AZP 56-27/152

Informator Archeologiczny : badania 24, 65

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23A AZP 56-27/152

Pracownie Konserwacji Zabytków w Poznaniu, Spółka z o.o. Pracownia Naukowo-Badawcza

Badania prowadził mgr Andrzej Krzyszowski (autor sprawozdania), przy współpracy dokumentalisty Wiktora Kudry oraz grupy studentów archeologii z UAM w Poznaniu. Finansowało Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego w Poznaniu. Drugi sezon badań. Obozowisko (osada kultury pucharów lejkowatych, osada kultury lużyckiej z okresu halsztackiego, cmentarzysko kultury pomorskiej z okresu późnohalsztacko-wczesnolateńskiego, ślad osadnictwa kultury przeworskiej (?) z okresu lateńskiego, cmentarzysko szkieletowe z okresu wczesnego średniowiecza (X/XI — XI wiek).

Kontynuowano prace wykopaliskowe rozpoczęte na tym stanowisku w sezonie badawczym w 1989 r. Założono kolejne 4 nowe wykopy badawcze, oznaczone kolejno symbolami WII/90, WIII/90, WIV/90 i WV/90. Wyeksplorowano łącznie powierzchnię 6035 m² (łącznie z ubiegłorocznym sezonem 9295 m²).

Wierzchnią warstwę humusu zbierano przy pomocy sprzętu mechanicznego, prowadząc dalszą eksplorację warstw naturalnych i kulturowych wg powszechnie akceptowanych w archeologii metod inwentaryzacji i dokumentacji materiału źródłowego. W drobnociarnistym podłożu calcowym, w postaci żółtawego i żółtawoszarego piasku, miejscami mocno zorsztynowanego i gliniastego odsłonięto łącznie 197 obiektów nieruchomych. Pozostały materiał źródłowy stanowi: ceramika — 1096 fr. kości — 4990 kości, przedmioty krzemienne — 154 szt., polepa — 216 fr. oraz 15 wyrobów metalowych.

W sekwencji chronologiczno-kulturowej wśród wyróżnionych obiektów nieruchomych wydobyto następujące jednostki kulturowe:

1. Obozowisko (osada kultury pucharów lejkowatych — nie reprezentowane przez żaden z odkrytych obiektów nieruchomych. Wyróżniono je na podstawie nielicznego zbioru ceramiki (m.in. fragment krawędzi z pucharu lejkowatego z pojedynczym odciskiem pionowych stempelków) i prawdopodobnie większości zbioru krzemienno, choć nie wykluczone są również domieszki mezolityczne (m.in. dwa półtyczaki).

2. Osada kultury lużyckiej — reprezentowana jest przez 164 obiekty nieruchome. Łącznie z ubiegłorocznymi obiektami kultury lużyckiej, odkryto ich w sumie 239. Wstępny podział funkcjonalny przedstawia się następująco: 108 obiektów w charakterze jam odpadkowych, zasobowych i w zdecydowanej większości nieokreślonych, 47 obiektów po dolkach postłupowych, 5 piwniczek, 3 piece garncarskie i 1 ognisko. Materiał ruchomy stanowi mocno rozdrobniona ceramika (ok. połowa całego odkrytego zbioru), cały zbiór polepy, 1 nieokreślony przedmiot żelazny i być może część zbioru krzemienno.

3. Cmentarzysko kultury pomorskiej — po dwóch sezonach badań odkryto łącznie 40 obiektów grobowych tej kultury w tym z tegorocznych badań pochodzi 5 zespołów grobowych. Wśród tych ostatnich, typologicznie zanotowano 3 typy: czyste popielnicowe, nakryte kloszem (3 groby) jamowe ze stosem i także same, lecz dodatkowo z obstawą kamienną.

4. Ślad osadnictwa kultury przeworskiej (?) z okresu lateńskiego — wyróżniono go na podstawie jednego fragmentu facetowanej krawędzi szerokootworowego naczynia, odkrytego na wtórnym złożu w jamie kultury lużyckiej.

5. Cmentarzysko szkieletowe z okresu wczesnego średniowiecza (X/XI — XI wiek) — w sezonie 1990 r. odkryto dalszych 28 zespołów grobowych z tego okresu, które wraz z zeszłorocznymi dają łączną sumę 143 obiektów grobowych. Z ich dyspersji można wnioskować, że cmentarzysko zostało w całości odsłonięte. Wśród odkrytych nowych grobów 9 obiektów posiadało wyposażenie w postaci (łącznie): 8 noży żelaznych i 6 kabłączków skroniowych (w tym m.in. 1 z ołowiu). Dalszych 19 zespołów grobowych nie posiadało żadnego wyposażenia prócz szczątków kostnych. Na uwagę wśród części nowo odkrytych grobów zasługuje zmiana orientacji, z dotychczas notowanej o kierunku W-E, na N-S.

Dokumentacja i materiały z obu sezonów badań przechowywane są w Pracowni Naukowo-Badawczej PKZ w Poznaniu, Spółka z o.o.

Badania będą kontynuowane.

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23C patrz okres halsztacki

Stradun, gm. Elk woj. suwalskie St. 13 AZP 21-79/—

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadziła mgr Anna Bitner-Wróblewska przy współpracy mgr mgr J. Siemaszko i J. Brzozowskiego z Muzeum Okręgowego w Suwał-